

۱۰۱..... تولید نفت در آمریکا و اروپا

۲۰۸..... تولید نفت در انگلیس و فرانسه

۷۰۱..... تولید نفت در اتحاد جماهیر شوروی

۵۱۱..... تولید نفت در کشورهای عربی خلیج فارس

۱۲۱..... تولید نفت در آفریقا

۷۲۱..... تولید نفت در آسیا

۹۲۱..... تولید نفت در اقیانوس هند

۶۲۱..... تولید نفت در استرالیا

۲۲۱..... تولید نفت در روسیه

فهرست

۵..... سیاست‌گذاری

۹..... در باره نویسنده

۱۱..... مقدمه

۱۵..... فصل اول: همه چیز در باره نفت

۲۲..... داستان دو تولیدکننده نفت

۲۷..... دیالکتیک درونی جامعه مدنی ایالات متحد

۳۲..... همه چیز در باره نفت

۴۱..... فصل دوم: قدرت آمریکا چگونه افزایش یافت

۴۷..... منطق سرزمینی و منطق سرمایه

۵۰..... سلطه طلبی

۵۶..... برآمدن امپریالیسم بورژوازی، ۱۸۷۰-۱۹۴۵

۶۳..... تاریخ سلطه آمریکا پس از جنگ، ۱۹۴۵-۱۹۷۰

۷۵..... سلطه نولیبرالیسم، ۱۹۷۰-۲۰۰۰

۹۵..... رهبران منطقه‌ای و ضد سلطه

فصل سوم: انقیاد سرمایه ۱۰۱

قدرت دولت و انباشت سرمایه ۱۰۳

تولید اقتصاد فضایی ۱۰۷

منطق سیاسی / سرزمینی قدرت در برابر منطق سرمایه‌داری قدرت ۱۱۵

مدارهای سرمایه ۱۲۱

تعیین موقعیت فضایی-زمانی ۱۲۷

تناقض‌های درونی ۱۳۶

قدرت سازمان‌های میانجی ۱۳۹

قدم‌های پشتیبانی‌کننده دولت ۱۴۴

فصل چهارم: انباشت از طریق خلع مالکیت ۱۴۹

مصرف نابسنده یا انباشت بیش از حد؟ ۱۵۰

سکوت مارکس ۱۵۵

انباشت از طریق خلع مالکیت ۱۵۷

احتمال همه چیز ۱۶۴

خصوصی‌سازی: لبه برنده انباشت از طریق خلع مالکیت ۱۶۹

مبارزه علیه انباشت از طریق خلع مالکیت ۱۷۴

قلمروهای دوگانه مبارزه ضد سرمایه‌داری و ضد امپریالیستی ۱۸۱

امپریالیسم در مقام انباشت از طریق خلع مالکیت ۱۹۱

فصل پنجم: رضایت به اعمال قهر ۱۹۵

واژه‌نامه ۲۲۳

یادداشت‌های کتاب ۲۲۹

کتابنامه ۲۴۳

نمایه ۲۵۳

در باره نویسنده

پروفسور هاروی در ایران نیز نامی ناشناخته نیست و کتاب‌هایی از او ترجمه شده است. دیوید هاروی (متولد ۳۱ اکتبر ۱۹۳۵، گیلینگام، کنت، انگلستان)، استاد ممتاز جغرافی و انسان‌شناسی در دانشگاه شهری نیویورک است. هاروی یکی از مهم‌ترین نظریه‌پردازان در عرصه مسائل اجتماعی جهان است، او درجه دکترایش را در رشته جغرافیا در ۱۹۶۱ از دانشگاه کمبریج دریافت کرده است. به دلیل تأثیر و نفوذ چشمگیرش، در میان بیست نویسنده مرجع در عرصه علوم انسانی قرار گرفته است. علاوه بر آن، او جزو مراجع جغرافیدانان دانشگاهی در سطح جهان است. هاروی کتاب‌ها و مقاله‌های بسیاری نوشته است که در گسترش رشته جغرافیای نوین بسیار اهمیت دارد. آثار او سهم عمده‌ای در گسترش مباحث اجتماعی و سیاسی داشته است. هاروی اخیراً به دلیل بازگشتش به مقوله طبقه اجتماعی و رویکردهای چپ نو، به منزله یکی از مهم‌ترین ابزارهای روش‌شناختی در نقد سرمایه‌داری جهانی، به ویژه نولیبرالیسم، شهرت دوچندان یافته است. او یکی از مفسران پیشتاز اندیشه «حق شهر بر ما»ست، بدین معنا که باید خویشتمنان را تغییر دهیم تا شهر را دگرگون کنیم.

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۱

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۲

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۳

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۴

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۵

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۶

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۷

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۸

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۱۹

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۰

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۱

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۲

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۳

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۴

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۵

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۶

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۷

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۸

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۲۹

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۰

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۱

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۲

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۳

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۴

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۵

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۶

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۷

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۸

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۳۹

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۰

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۱

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۲

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۳

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۴

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۵

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۶

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۷

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۸

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۴۹

فصلنامه علمی-پژوهشی ۱۵۰

مقدمه

سخنرانی‌های کلارندون^۱ در مدرسهٔ جغرافیا و محیط‌زیست^۲ دانشگاه آکسفورد در ۵، ۶ و ۷ فوریهٔ ۲۰۰۳ برگزار شد. زمان این سخنرانی‌ها مهم است. جنگ علیه عراق، هرچند قریب‌الوقوع می‌نمود، هنوز آغاز نشده بود و امید کم‌سویی همچنان موج می‌زد که بتوان از آن جلوگیری کرد. آن امید مورد پشتیبانی تظاهرات جهانی غول‌آسایی قرار گرفت. حدود یک میلیون نفر در لندن و بارسلونا و تعداد مؤثری در بسیاری از شهرهای دیگر در سراسر جهان، از جمله ایالات متحد آمریکا، در ۱۵ فوریه به خیابان‌ها آمدند. نظر شورای امنیت سازمان ملل عمدتاً این بود که تهدیدهای اعمال‌شده از سوی هرکس را که موافق نظامی وحشی و مستبد باشد، می‌توان با ابزارهای دیپلماتیک حل کرد. به رغم این مخالفت‌ها، عملیات نظامی علیه عراق به فرمان ایالات متحد آمریکا، با بیش‌ترین همدستی انگلستان و اسپانیا، در ۲۰ مه آغاز شد. در آن زمان، نوشتن در بارهٔ نتیجهٔ جنگ هنوز ناروشن بود، هرچند از نظر نظامی تردیدی وجود نداشت. آیا اشغال مستعمراتی پایان خواهد

1. Clarendon Lectures
2. School of Geography and the Environment

یافت؟ یا تازه پدیدار می‌شود؟ رژیم‌های وابسته^۱ به ایالات متحد آمریکا تحمیل خواهد شد یا آزادی واقعی پیش خواهد آمد؟

از سوی، این رویدادهای پرشتاب طرح مجموعه‌ای از سخنرانی‌ها در باره «امپریالیسم نوین» را بسیار مشکل می‌کرد. اما از سوی دیگر، سرشت این رویدادها و تهدیدی که آن‌ها از نظر اقتصادی، سیاسی و نظامی برای امنیت جهانی داشتند نوعی تحلیل ژرف را الزامی می‌ساخت. بنابراین، عزم خود را جزم کردم تا به بهترین وجه بکوشم به زیر سطح این سیلاب رسوخ کنم تا جریان‌های ژرف‌تر را در شکل‌گیری جغرافیای تاریخی جهانی به فراست دریابم و در پرتو آن بفهمم که چرا به چنین بزنگاه خطرناک و مشکلی رسیده‌ایم.

در حین رسیدن به این هدف، از شرکت در سمیناری یکساله در باره «امپریالیسم» در «مرکز مکان، فرهنگ و سیاست»^۲ وابسته به «مرکز فارغ‌التحصیلی کانی»^۳ بسیار سود بردم که نیل اسمیت^۴ و عمر دهور^۵ آن را ترتیب دادند. مایلم که که از یاری‌های نیل، عمر و دیگر شرکت‌کنندگان آن سمینار، به دلیل ایجاد پیش‌های بسیار در من سیاست‌گذاری کنم. بسیاری از همکاران در دوره انسان‌شناسی در کانی نیز با گشاده‌دستی در باره این موضوع توصیه‌هایی به من کردند و به دلیل ارائه اطلاعات، از لوییز لینی‌هان^۶، دان راباثم^۷، آیدا ساسر^۸، جین شنابدر^۹، طلال اسد^{۱۰} و به ویژه مایکل بلیم^{۱۱} و دانشجویانی تشکر می‌کنم که در سمینار مشترکمان در باره «زمین، کار و سرمایه» شرکت کردند. ایده نخستین در باره نوعی مداخله

1. Clientelist
2. Center for Place, Culture and Politics
3. Graduate Center of the City University of New York (CUNY)
4. Neil Smith
5. Omar Dahbour
6. Louise Lennihan
7. Don Robotham
8. Ida Susser
9. Jane Schneider
10. Talal Assad
11. Michael Blim

را، که در این کتاب بدین روش برمی‌سازم، نخست به نحوی مبهم در سمیناری مشترک با جوانی آرگی^۱ در جانز هاپکینز^۲ درس دادم. به ویژه به جوانی مدیونم. از همکارانم در مدرسه جغرافیای آکسفورد^۳ برای دعوت بازگشت به پاتوق قدیمیشان و ارائه این سخنرانی‌ها در چنین زمان و مکان مناسبی سپاسگزارم. به ویژه مایلم از ماریا کایکا^۴، جک لنگتن^۵ و اریک سوینگدو^۶ برای استقبال گرم و نیز به خاطر علاقه شدیدشان به این موضوع تشکر کنم. آن آشی^۷ در انتشارات دانشگاه آکسفورد بیش‌ترین یاری را رساند و مانند همیشه جان برک^۸ نقش فوق‌العاده گرانبهائیش را در برانگیختن من به این فعالیت ایفا کرد. طی سال‌ها از کنش‌مندی دوسویه با دیگران بیش از آن سود برده‌ام که در این‌جا بتوانم بیان کنم. امیدوارم از خرد و درک و فهم فردی و جمعی آنان در این سخنرانی‌ها به خوبی بهره برده باشم.

1. Giovanni Arrighi
2. Johns Hopkins
3. Oxford School of Geography
4. Maria Kaika
5. Jack Langton
6. Erik Swyngdouw
7. Anne Ashby
8. Jan Burke